

**Effectiviteit Adviesraad WMO
Leiden
Evaluatieonderzoek**

Colofon

| | |
|-----------------|---|
| Titel | Effectiviteit Adviesraad WMO Leiden Evaluatieonderzoek |
| Opdrachtgever | Adviesraad WMO Leiden |
| Onderzoek | WMO Adviesgroep |
| Auteur | Drs. H.G. Blaauwbroek |
| Datum en Plaats | Weesp, juni 2010 |

Inhoud

| | |
|---|----|
| 1 Inleiding | 5 |
| 2 . Onderzoeksopzet | |
| 2.1 Onderzoeksvragen | 6 |
| 2.2 Onderzoeksopzet | 6 |
| 2.3 Verantwoording en weergave | 8 |
| 3 Formele invloed | 9 |
| 3.1 Reglement Adviesraad WMO Leiden | 9 |
| 3.2 Huishoudelijk Reglement Adviesraad | 11 |
| 3.3 Conclusie | 11 |
| 4 Feitelijke invloed | |
| 4.1 Werkplan 2008 Adviesraad | 12 |
| 4.2 Advies Toonzetting brieven naar cliënten Wmo | 12 |
| 4.3 Advies Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning | 13 |
| 4.4 Advies Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning | 14 |
| 4.5 Advies Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning | 15 |
| 4.6 Advies Stimuleringsplan Wonen, Zorg en Welzijn | 17 |
| 4.7 Advies Netto/bruto Persoonsgebonden Budget | 18 |
| 4.8 Advies Handreiking toegankelijkheid openbare ruimte Leiden | 19 |
| 4.9 Advies Stimuleringsplan Winkelen, Wonen, Welzijn en Zorg | 21 |
| 4.10 Advies Kadernota Bereikbaarheid | 22 |
| 4.11 Advies Wijkontwikkelingsplan Leiden Zuidwest | 23 |
| 4.12 Advies maatregelen GGZ, MO en Verslavingszorg | 24 |
| 4.13 Conclusies | 26 |
| 5 Beleefde invloed | |
| 5.1 Positionering | 27 |
| 5.2 De invloed van adviezen | 28 |
| 5.3 De werkwijze | 32 |
| 5.4 Wensen en verwachtingen | 34 |
| 6 Conclusies en aanbevelingen | 36 |
| | |
| Bijlage 1: Lijst onderzochte adviezen | 39 |
| Bijlage 2: Geïnterviewde personen | 40 |

1 Inleiding

De Adviesraad WMO Leiden is in september 2007 officieel geïnstalleerd. De Adviesraad WMO Leiden heeft tot taak advies uit te brengen aan het College van B&W gemeente Leiden over alles wat samenhangt met de uitvoering van de Wet maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). Regelmatig brengt de Adviesraad gevraagd en ongevraagd adviezen uit. De Adviesraad wil graag inzicht verkrijgen in de effectiviteit van zijn adviezen.

Effectiviteitsonderzoek beoogt het zichtbaar maken van het effect van beleid in relatie tot de beoogde doelstellingen. De Adviesraad WMO Leiden is tot stand gekomen op basis van de Wmo.

Artikel 11 van de wet schrijft de gemeente voor om belanghebbende individuen en rechtspersonen (niet alleen cliëntenorganisaties) vroegtijdig te betrekken bij beleidsontwikkeling rond de Wmo.

Artikel 12 van de wet schrijft de gemeente voor de gezamenlijke vertegenwoordigers van representatieve organisaties van de kant van vragers op het gebied van maatschappelijke ondersteuning om advies te vragen over het voorgestane Wmo beleid, alvorens dit aan de Gemeenteraad wordt voorgelegd.

De filosofie achter de Wmo is dat het beleid inzake maatschappelijke ondersteuning mensen in staat moet stellen om mee te doen aan de samenleving. De gedachte is dat dit beter lukt als het gemeentelijk beleid optimaal wordt afgestemd op de behoefte van de verschillende doelgroepen voor maatschappelijke ondersteuning. In dit licht moeten ook artikel 11 en 12 van de wet worden gelezen.

Met het oprichten van de Adviesraad WMO Leiden geeft de gemeente Leiden invulling aan artikel 11 en 12 van de Wmo. De vraag die we uiteindelijk in dit onderzoek willen beantwoorden is: leiden de adviezen van de Adviesraad WMO Leiden tot een betere afstemming van het gemeentelijk beleid op de behoeften van de verschillende doelgroepen voor maatschappelijke ondersteuning.

Deze vraag in zijn volle breedte beantwoorden is moeilijk, maar door te kijken naar de effectiviteit van de uitgebrachte adviezen ontstaat er wel een beeld. Met effectiviteit bedoelen we invloed op het beleid, of invloed op de beleidsagenda. Om dit te beoordelen zijn een aantal adviestrajecten in de periode juli 2008 – juni 2009 onder de loep genomen.

Na een beschrijving van de onderzoeksofzet volgen in deze rapportage de uitkomsten van het onderzoek. In drie hoofdstukken wordt de formele invloed, de feitelijke invloed en de beleefde invloed beschreven. Het laatste hoofdstuk bevat conclusies en aanbevelingen voor verdere verhoging van de effectiviteit.

2. Onderzoeksopzet

De onderzoeksopzet is tot stand gekomen op voorstel van de WMO Adviesgroep, in afstemming met de Adviesraad WMO Leiden.

2.1 Onderzoeksvragen

De centrale vragen van dit onderzoek zijn:

- Wat is de effectiviteit van de uitgebrachte adviezen door de Adviesraad WMO Leiden?
- Op welke wijze kan de Adviesraad desgewenst zijn effectiviteit als adviserend orgaan vergroten?

In dit onderzoek wordt de effectiviteit onderzocht van de adviezen die zijn uitgebracht in de periode 1 juli 2008 tot 1 juli 2009. Het gaat daarbij om preadviezen, ongevraagde adviezen en gevraagde adviezen.

De volgende adviezen zijn in de onderzoeksperiode uitgebracht:

Lijst onderzochte adviezen:

- Advies Toonzetting brieven naar cliënten Wmo d.d. 28 juli 2008
- Advies concept- Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2009 d.d. 31 juli 2008
- Advies Concept Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2009 d.d. 31 juli 2008
- Advies Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2009 d.d. 3 oktober 2008
- Preadvies Stimuleringsplan Wonen, Zorg en Welzijn d.d. 7 oktober 2008
- Netto/bruto Persoonsgebonden Budget d.d. 28 oktober 2008
- Ongevraagd advies Handreiking toegankelijkheid openbare ruimte Leiden d.d. 12 januari 2009
- Advies Stimuleringsplan Winkelen, Wonen, Welzijn en Zorg d.d. 22 januari 2009
- Advies Kadernota Bereikbaarheid, concept-versie, d.d. 19 februari 2009
- Advies Wijkontwikkelingsplan Leiden Zuidwest d.d. 25 februari 2009
- Ongevraagd advies over te treffen maatregelen voor mensen die vallen onder de geestelijke gezondheidszorg, Maatschappelijke opvang en Verslavingszorg d.d. 25 maart 2009

2.2 Onderzoeksopzet

Per advies is beoordeeld wat het beoogde doel van het advies is, welke activiteiten zijn uitgevoerd om dit doel te bereiken en wat het uiteindelijke resultaat van het advies is. Dit gebeurt steeds in relatie tot de functie of rol van de Adviesraad. Hierbij zijn drie rollen onderscheiden. De Adviesraad als visionair,

de Adviesraad als antenne van de praktijksignalen , of de Adviesraad als klankbord van de gemeente.

Analysekader

| Rol Advies- Raad | Advies | Beoogd effect advies | Activiteit adviesraad | Resultaat |
|-----------------------------|-------------------|---------------------------------|----------------------------------|------------------|
| Visionair | Pre-advies | | | |
| | Gevraagd advies | | | |
| | Ongevraagd advies | | | |
| Antenne v/d praktijk | Pre-advies | | | |
| | Gevraagd advies | | | |
| | Ongevraagd advies | | | |
| Klankbord gemeente | Pre-advies | | | |
| | Gevraagd advies | | | |
| | Ongevraagd advies | | | |

Dit analysekader is gevuld door feitenonderzoek op basis van door de Adviesraad WMO Leiden aangeleverd schriftelijk materiaal (bijlage 1) en door het afnemen van interviews met stakeholders. Er is gesproken met leden van de Adviesraad, de wethouder, betrokken ambtenaren en leden van de Gemeenteraad (bijlage 2 en 3). De kandidaten voor de interviews zijn aangedragen door de Adviesraad WMO Leiden.

Bij de beoordeling is geprobeerd vast te stellen wat de formele invloed, de feitelijke invloed en beleefde invloed van de Adviesraad ten aanzien van de uitgebrachte adviezen is. Onder formele invloed wordt verstaan: de rol van de Adviesraad WMO Leiden, zoals die is vastgelegd in het Reglement Adviesraad WMO Leiden. Feitelijke invloed kan omschreven worden als het resultaat van de inzet van de Adviesraad. De beleefde invloed is het beeld dat stakeholders hebben van de invloed van adviezen van de Adviesraad WMO Leiden.

Ten aanzien van de formele invloed is gekeken of de vastgelegde afspraken en procedures worden gehandhaafd. Bij feitelijk invloed is gekeken naar de mate waarin adviezen leiden tot verandering in beleid en in welk stadium dit gebeurt. Ten aanzien van de beleefde invloed is vooral gekeken naar het oordeel van de stakeholders over de effectiviteit van adviezen.

Uit onderzoek van Movisie¹ blijkt dat de formele positie van veel Wmo Raden in Nederland is vastgelegd in verordeningen of reglementen. Er is nog weinig onderzoek naar hoe dit in praktijk werkt. Ten aanzien van feitelijke invloed blijkt dat dit in praktijk lastig is vast te stellen. Dit komt bijvoorbeeld doordat informeel advies vaak op ambtelijk niveau wordt verwerkt in stukken, waardoor inbreng van de Wmo-raad later niet meer traceerbaar is. Ten aanzien van beleefde invloed is vastgesteld dat er vaak sprake is van een opvallend goede relatie tussen adviesraad en gemeente. Er is sprake van veel vertrouwen en raden voelen zich vaak serieus genomen. Een kritische opmerking bij deze onderzoeken is dat vaak alleen de beleving van leden van Wmo-raden is gepeild.

2.3 Verantwoording en weergave

Het evaluatie-onderzoek is half februari 2010 gestart met een inventarisatie van de benodigde schriftelijke stukken. De informatie is verzameld en aangeleverd door de beleidsmedewerker en de secretariael ondersteuner van de Adviesraad WMO Leiden. De schriftelijke informatie is geanalyseerd met behulp van het analysemodel. Hierbij is vastgesteld dat de stukken niet altijd voldoende informatie bevatten om op basis van het schriftelijke materiaal tot een oordeel te komen over de feitelijke invloed.

In de periode 20 maart 2010 tot 10 april 2010 zijn de interviews met stakeholders afgenomen. Het betreft open interviews op basis van een vooraf opgestelde en beschikbaar gestelde lijst met onderwerpen. Eén van de voorgestelde interviews met een gemeenteraadslid is niet doorgegaan. Op diverse verzoeken tot het maken van een afspraak is door deze persoon geen gehoor gegeven.

In de praktijk zijn de interviews maar ten dele gegaan over de adviezen die gedurende de onderzoeksperiode zijn uitgebracht. Veel meningen en ideeën over de Adviesraad hebben betrekking op adviezen of activiteiten van recentere datum. De stakeholders schetsen in de interviews een meer generalistisch beeld, waarbij bepaalde adviezen als voorbeeld worden gebruikt.

De verzamelde data zijn geordend en beoordeeld. Wij hebben ervoor gekozen om de resultaten te presenteren volgens de indeling formele invloed, feitelijke invloed en beleefde invloed. Dit doet het meeste recht aan de verzamelde data. Een ordening op basis van de verschillende adviezen zou een onvolledig en versnipperd beeld geven.

¹ Wmo-raden in beeld. Cromwijk R. e.a. Movisie. Utrecht 1 februari 2010

3 Formele invloed

3.1 Reglement Adviesraad WMO Leiden

De gemeente Leiden heeft met de komst van de Wmo ervoor gekozen om voor de formele advisering een Adviesraad WMO Leiden in het leven te roepen. De positie, taken en samenstelling van de Adviesraad zijn formeel vastgelegd in een Verordening, namelijk het Reglement Adviesraad WMO Leiden, d.d. april 2007. Dit Reglement is vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente Leiden.

De taken van de Adviesraad zijn als volgt omschreven:

1. De Adviesraad heeft tot taak het College van B&W gemeente Leiden gevraagd of ongevraagd te adviseren over al hetgeen samenhangt met de uitvoering door de gemeente van wat haar krachtens de Wmo is opgedragen.
2. De Adviesraad heeft daarnaast tot taak gevraagd of ongevraagd te adviseren over de samenhangende wijze waarop de gemeente in haar gehele beleid de mogelijkheden bevordert tot gelijkwaardige maatschappelijke deelname van mensen, in het bijzonder personen met lichamelijke of verstandelijke functiebeperkingen, chronisch zieken, personen met psychische of sociaal-psychologische aandoeningen en mantelzorgers.

De Adviesraad adviseert aan het College van B&W. In het Reglement zijn de taken van de Adviesraad breder omschreven dan wat artikel 12 Wmo voorschrijft. De onder 2 genoemde taak komt voort uit het takenpakket van de voormalige Adviesraad Gehandicaptenbeleid Leiden en de Adviesraad Ouderenbeleid Leiden. Deze beide raden zijn opgegaan in de Adviesraad WMO Leiden.

Positionering

De Adviesraad heeft formeel een onafhankelijke positie die in het Reglement is vastgelegd. Om die positie te onderstrepen kent de gemeente Leiden de Adviesraad jaarlijks een subsidie toe voor activiteiten en ondersteuning. De hoogte van dit bedrag is niet vastgelegd. In 2007 bedroeg het € 68.000,00. In het Reglement is verder vastgelegd dat de Adviesraad een van de samenstellende delen en gemeente onafhankelijk voorzitter heeft.

De Adviesraad vult zijn onafhankelijke positie mede in doordat hij over een eigen beleidsmedewerker beschikt voor de inhoudelijke ondersteuning, een eigen administratieve kracht voor de secretariële werkzaamheden en door het huren van eigen kantoorruimte. Op de locatie van het kantoor van de Adviesraad vinden ook de vergaderingen van de Adviesraad plaats.

Inhoudelijk geeft de Adviesraad vorm aan haar onafhankelijke positie door jaarlijkse een eigen werkplan op te stellen, met daarin thema's voor ongevraagde adviezen.

Samenstelling

De gemeente hecht veel waarde aan een brede samenstelling van de Adviesraad en aan directe betrokkenheid en inbreng vanuit verschillende achterbannen. Dit vindt men van belang voor het draagvlak van de adviezen die de Adviesraad uitbrengt. Het Reglement legt vast dat de leden benoemd worden op voordracht van verenigingen van belanghebbende vragers. De betreffende verenigingen die een voordracht mogen doen zijn in het Reglement opgenomen. De Adviesraad bestaat uit vertegenwoordigers van verenigingen die opkomen voor de belangen van mensen met een lichamelijke, psychische en verstandelijke beperking, ouderen, mantelzorgers en OGGZ.

De gemeente heeft expliciet ervoor gekozen om vooralsnog geen vertegenwoordiger voor het prestatieveld Jeugd op te nemen in de Adviesraad.

Plaats in beleidscyclus

Uit het reglement van de Adviesraad WMO Leiden vloeit voort dat de Adviesraad in alle fasen van de beleidscyclus (voorbereiding, vaststelling, uitvoering en evaluatie van beleid) gevraagd en ongevraagd kan adviseren.

Het College dient een advies in een zodanig stadium van de beleidsvoorbereidende procedure te vragen dat het advies kan worden betrokken bij de besluitvorming. Termijnen worden niet in het Reglement genoemd.

Het College dient schriftelijk om advies te vragen met toezending van alle relevante stukken die op het verzoek betrekking hebben. Als het College van plan is voorstellen aan de Gemeenteraad voor te leggen, dan vraagt het College op een zodanig tijdstip om advies dat het uitgebrachte advies en de reactie daarop van het College kunnen worden toegevoegd aan de stukken voor de Gemeenteraad. Ook hierbij is geen termijn genoemd.

Omgang met advies

Het College heeft volgens het Reglement de plicht om de ontvangst van een advies terstond schriftelijk aan de Adviesraad te bevestigen. Ook is vastgelegd dat het College binnen 8 weken meedeelt wat het standpunt van het College is naar aanleiding van het ontvangen advies en hoe het College van plan is te gaan handelen. Het College verplicht zich dus om een inhoudelijke reactie op het uitgebrachte advies te geven binnen 8 weken na ontvangst van het advies. In de toelichting bij het Reglement is vastgelegd dat het College bij ingewikkelde adviezen de mogelijkheid heeft om af te wijken van de termijn van 8 weken. In die gevallen heeft het College wel de plicht om aan te geven welke procedure zal worden gevolgd om tot een standpuntbepaling te komen en welke termijn hiermee gemoeid is. Op een later moment volgt dan alsnog een inhoudelijke reactie op het advies. Wat een ingewikkeld advies is, wordt niet nader omschreven.

Tot slot staat vermeld dat het College in voorstellen aan de Gemeenteraad over nieuw of te wijzigen beleid gemotiveerd aangeeft wat er met het daarover uitgebrachte advies van de Adviesraad is gedaan.

Overleg wethouder

Het Reglement bepaalt dat de Adviesraad tenminste tweemaal per jaar overlegt met de verantwoordelijk Wmo wethouder over het uit de Wmo voortvloeiende beleid. De contactambtenaar van de gemeente is tussenpersoon voor de Adviesraad met betrekking tot planning, onderwerpen ter advisering en wederzijdse informatie-uitwisseling tussen de wethouder en de Adviesraad. De Adviesraad zorgt voor de verslaglegging van het overleg.

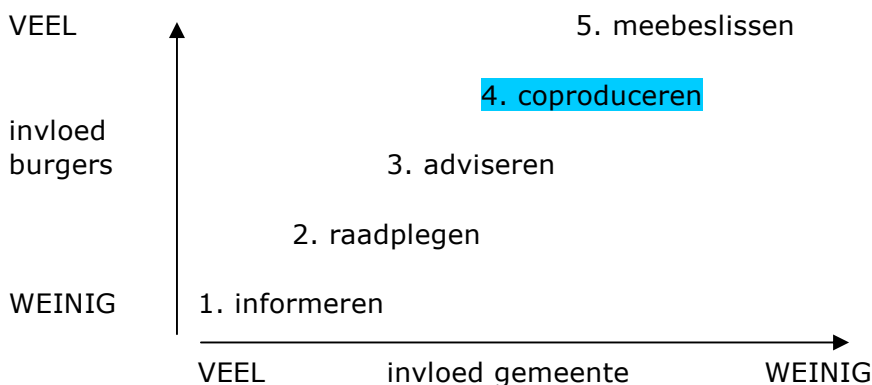
3.2 Huishoudelijk Reglement Adviesraad

De Adviesraad heeft in 2007 een huishoudelijk reglement opgesteld voor zijn eigen functioneren. In 2009 is het Huishoudelijk Reglement aangepast. Het huishoudelijk reglement geeft de taakverdeling weer, de besluitvorming, de wijze van verslaglegging, de procedure rond het aanvragen van subsidie en de verantwoording van de financiële middelen en uitgevoerde activiteiten. Over de advisering door de Adviesraad is vastgelegd dat indien een lid een minderheidsstandpunt inneemt ten aanzien van een uitgaand advies, dit lid desgewenst kan verlangen dat hiervan melding wordt gemaakt. Over de positie, de invulling van de adviesfunctie, de taken of rol van de Adviesraad is in het huishoudelijk reglement niets opgenomen.

3.3 Conclusie

Formeel heeft de Adviesraad WMO Leiden een stevige positie die verankerd is in een Verordening. De Adviesraad heeft een brede adviestaak vooral in de beleidsvoorbereidende fase. De onafhankelijke positie van de Adviesraad wordt benadrukt door een onafhankelijk voorzitter, ruime financiële middelen voor professionele ondersteuning en een eigen werkplan.

Een model om de betrokkenheid van burgers bij beleidsvorming te typeren is de participatieladder.



Op basis van het reglement van de Adviesraad WMO Leiden kan worden vastgesteld dat de positie op de participatieladder die van co-producent is.

4 Feitelijke invloed

Aan de hand van de werkplannen uit 2008 en 2009, eigen activiteiten van de Adviesraad en relevante beleidnota's wordt per advies beschreven wat de feitelijke invloed van het advies is geweest op het Wmo-beleid van de gemeente Leiden.

4.1 Werkplan 2008 Adviesraad

In het werkplan 2008 van de Adviesraad staan puntsgewijs 18 onderwerpen genoemd waarover de Adviesraad in 2008 gevraagd en ongevraagd advies wilde uitbrengen. Als 19^e onderwerp is de interne evaluatie van de Adviesraad opgenomen.

Het werkplan benoemt niet welke doelen of resultaten de Adviesraad in dat jaar beoogde te behalen, ook zijn geen prioriteiten in de onderwerpen opgenomen. Het werkplan geeft ook geen inzicht in de beoogde doelen per uit te brengen advies.

4.2 Advies Toonzetting brieven naar cliënten Wmo (28 juli 2008)

Doel

De Adviesraad wil met het advies voorkomen dat brieven van het Wmo loket onnodig negatief van aard zijn en burgers afschrikken om een voorziening aan te vragen.

Inhoud advies

De Adviesraad geeft aan signalen te hebben ontvangen van cliënten die een negatieve ervaring hebben met het Wmo-loket. Dit betrof de (negatieve) toonzetting van de brieven die cliënten ontvangen. De Adviesraad vraagt hiervoor aandacht en wil voorkomen dat dat bijdraagt aan een negatieve beeldvorming van de Wmo.

Status

Het advies is een ongevraagd advies, dat is voortgekomen uit signalen van cliënten.

Fase

Het advies heeft betrekking op de uitvoering van beleid. De Adviesraad functioneert in dit geval als antenne van de praktijk.

Activiteiten

De Adviesraad heeft een gesprek gehad met de unitleider Zorg, afdeling Backoffice Dienstverlening Werk Inkomen en Zorg over de toonzetting van brieven aan cliënten.

Resultaat van het advies

De afspraak is gemaakt dat de Adviesraad WMO Leiden om advies wordt gevraagd bij het opstellen van standaardbrieven aan cliënten.

4.3 Advies Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2009 (31 juli 2008)

Doel

De Adviesraad wil voorkomen dat de gemeente gaat bezuinigen via het introduceren van eigen bijdragen voor vervoers- en woonvoorzieningen. De Adviesraad beoogt ook rechtsongelijkheid bij het innen van eigen bijdragen te voorkomen door te pleiten voor het gelijk trekken van de inkomensgrens voor eigen bijdragen bij alle voorzieningen. Tot slot beoogt de Adviesraad gelijkstelling van de positie van cliënten die kiezen voor een PGB bij hulp bij het huishouden (Hbh) aan de positie van cliënten die kiezen voor zorg in natura (ZIN). In de praktijk moet het een reële keuzemogelijkheid zijn om te kiezen voor een PGB in plaats van ZIN. De hoogte van het PGB moet toereikend zijn om echt te kunnen kiezen.

Inhoud advies

De Adviesraad adviseert om eigen bijdragen voor vervoers- en woonvoorzieningen niet te gebruiken als bezuinigingsmaatregel. Ook adviseert de Raad om de algemene tekorten bij de gemeente niet op te lossen door een bezuiniging op de Wmo-uitgaven.

De Adviesraad adviseert om de inkomensgrens voor eigen bijdragen bij alle voorzieningen gelijk te trekken. Ook adviseert zij om geen verschillen in leeftijdsgrenzen te hanteren voor het innen van eigen bijdragen.

Verder adviseert de Raad om een PGB-houder 100% in plaats van 75% vergoeding te geven van het bedrag dat de gemeente zou hebben uitgegeven bij een keuze voor ZIN. Dan kan het PGB daadwerkelijk een volwaardig alternatief voor ZIN zijn. De hoogte van het PGB behoort niet alleen afhankelijk te zijn van het aantal uur benodigde zorg maar ook van de zorgzwaarte.

De Adviesraad steunt de toekomstige invoering van de verantwoordingsplicht voor de eigen bijdragen bij PGB.

De Adviesraad adviseert in de beschikking op te nemen dat het niet besteed deel van het PGB over een kalenderjaar moet worden terugbetaald. In de Verordening zouden de maximale eigen bijdragen voor alle Wmo-voorzieningen opgenomen moeten worden.

Status

De Adviesraad is gevraagd om advies uit te brengen op een concept-versie van het Besluit Voorzieningen aan het College van B&W. Het betreft een pre-advies.

Fase

De Adviesraad heeft advies uitgebracht in de fase van beleidsontwikkeling. Zij fungeert als klankbord van de gemeente. In een vroeg stadium is aan de

Adviesraad gevraagd een advies te geven over het concept-Besluit. Vervolgens is in de maand september 2008 het concept-Besluit de inspraakprocedure ingegaan. In die fase heeft de Adviesraad opnieuw advies uitgebracht (zie 3.7). Het College van B&W heeft officieel op het advies gereageerd op 8 september 2008.

Activiteiten Adviesraad

De Adviesraad heeft tijdens het werkoverleg met de contactambtenaar van de gemeente Leiden gesproken over het concept-Besluit Voorzieningen. Dit gesprek was vooral van procedurele aard. Er is niet inhoudelijk over het concept-Besluit gesproken.

Resultaat van het advies

Het pleidooi om voor alle voorzieningen waarvoor een eigen bijdrage wordt gevraagd de inkomensgrens gelijk te trekken is gehonoreerd. De gemeente stelt de grens op 120% van het minimum inkomen en niet op 150% zoals ook mogelijk was. Het advies om in 2009 een zin in de beschikking op te nemen over terugbetaling van niet besteed PGB is overgenomen.

4.4 Advies Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2009 (31 juli 2008)

Doel

De Adviesraad beoogt nieuw Wmo-beleid te bewerkstelligen bij de gemeente waarbij ook handen en voeten gegeven wordt aan het compensatiebeginsel. De huidige Verordening gaat te veel nog uit van voorzieningen in plaats van creatieve oplossingen voor de burger.

De Adviesraad beoogt een pas op de plaats bij de gemeente ten aanzien van het gebruik van nieuwe eigen bijdragen voor woon- en vervoersvoorzieningen en adviseert om eerst de wijzigingen in de AWBZ af te wachten.

De Adviesraad beoogt zorgvuldigheid bij de indicatiestelling, vooral terughoudend beleid voor telefonische indicatiestelling.

Bepleit wordt een publieksvriendelijke versie van de Verordening zodat deze ook voor de burger toegankelijk is.

Inhoud advies

De Adviesraad spreekt zijn teleurstelling uit over het gebrek aan vernieuwing in de Verordening. De Verordening geeft geen invulling aan het compensatiebeginsel en gaat nog te veel uit van het voorzieningengericht denken in plaats van oplossingsgericht denken. De Adviesraad adviseert geen nieuwe eigen bijdragen voor vervoers- en woonvoorzieningen in te voeren, terwijl wijzigingen in de AWBZ voor de deur staan en de gevolgen daarvan voor de burger nog niet helder zijn.

De Adviesraad adviseert positief over het actieve beleid van de gemeente op het gebied van de bijzondere bijstand. Burgers worden actief gewezen op de mogelijkheden van de bijzondere Bijstand.

Er zijn bij de Adviesraad signalen ontvangen over telefonische indicatiestelling

terwijl dit volgens de gemeente in principe niet meer voorkomt. Ook zijn signalen ontvangen over herindicatie bij cliënten boven de 75 jaar, terwijl dat niet bij deze groep zou plaatsvinden.

De Adviesraad bepleit een publieksvriendelijke versie van de Verordening waarin burgers hun rechten en plichten kunnen nalezen hetgeen de zelfredzaamheid bevordert.

Tenslotte gaat de Adviesraad in op enkele artikelen uit de Verordening. Onder meer adviseert de Adviesraad om een artikel toe te voegen waarin staat hoe met vervanging en reparatie van beschadigde voorzieningen om wordt gegaan.

Status

Het advies is een gevraagd advies. De Adviesraad was uitgenodigd om een inspraakreactie te geven. Daar heeft de Adviesraad gebruik van gemaakt.

Fase

De Adviesraad heeft advies uitgebracht in de fase van beleidsontwikkeling. Zij fungeert als klankbord van de gemeente.

Activiteiten Adviesraad

De Adviesraad heeft geen aanvullende activiteiten verricht ten aanzien van dit advies.

Resultaat van het advies

Het College heeft het punt overgenomen dat in artikel 1.1. j expliciet wordt vermeld dat minderjarigen geen eigen bijdrage hoeven te betalen. Er zijn kernbegrippen toegevoegd aan de begripsbepaling. Overgenomen is ook het punt dat zowel bij PGB als ZIN wordt uitgegaan van uren in plaats van klassen. Het belangrijkste punt van de Adviesraad, namelijk het gebrek aan vernieuwing in deze Verordening is niet overgenomen. Het College geeft als voornaamste argument dat taakstellingen dit niet mogelijk maken.

In het overleg met de wethouder in maart 2009 is wel afgesproken dat de gemeente samen met de Adviesraad gaat onderzoeken hoe het compensatiebeginsel handen en voeten kan krijgen.

4.5 Advies Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2009 (3 oktober 2008)

Doel

De Adviesraad beoogt opnieuw te voorkomen dat de gemeente via de Wmo haar bezuinigingstaakstelling behaalt. Het invoeren van eigen bijdragen voor scootmobielen vindt de Adviesraad ongewenst. Beleid om te voorkomen dat scootmobielen ongebruikt in de schuur staan vindt de Raad effectiever en kan tevens kostenbesparend werken.

De Adviesraad wil voor alle voorzieningen een gelijke eigen bijdrage, indien de gemeente vast houdt aan het invoeren van een eigen bijdrage voor de scootmobiel.

Het hanteren van één inkomensgrens voor alle voorzieningen voor het innen van eigen bijdragen is gehonoreerd door de gemeente. De Adviesraad beoogt echter

de grens op te trekken naar 150% van het minimuminkomen in plaats van de huidige 120%.

De Adviesraad bepleit een hogere PGB-vergoeding om Hulp bij het huishouden (Hbh) in te kunnen kopen. Tot slot wil de Adviesraad dat de gemeente onderzoekt of het in bruikleen geven van voorzieningen soms niet efficiënter kan zijn dan het aankopen van voorzieningen.

Inhoud advies

De Adviesraad spreekt zijn teleurstelling uit over het nieuwe Besluit voorzieningen en over de reactie van de gemeente op het preadvies. De Adviesraad adviseert dringend om eigen bijdragen voor vervoers- en woonvoorzieningen niet in te zetten als bezuinigingsmaatregel. Net als in het pre-advies over dit onderwerp adviseert de Adviesraad om algemene tekorten bij de gemeente niet weg te werken door een bezuiniging op de Wmo-uitgaven. De cliënt zou voorop moeten staan bij het Wmo-beleid en niet de bezuinigingen.

De Adviesraad wil voor alle voorzieningen een gelijke eigen bijdrage, indien de gemeente vast houdt aan het invoeren van een eigen bijdrage voor de scootmobiel.

In het preadvies heeft de Adviesraad aangegeven het wenselijk te vinden de inkomensgrens voor eigen bijdragen bij alle voorzieningen gelijk te trekken. De gemeente heeft echter gekozen voor de laagste inkomensgrens, namelijk 120% van het minimuminkomen in plaats van de 150%. De Adviesraad betreurt dit. De Adviesraad bepleit een hogere PGB-vergoeding om Hulp bij het huishouden (Hbh) in te kunnen kopen. De Adviesraad adviseert de gemeente te onderzoeken of het in bruikleen geven van voorzieningen soms niet efficiënter kan zijn dan het aankopen van voorzieningen.

Tot slot wijst de Adviesraad op een aantal onduidelijkheden in het voorstel van het Besluit.

Status

De Adviesraad is gevraagd tijdens de inspraakprocedure om advies uit te brengen. De Adviesraad heeft gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Het advies Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2009 is een gevraagd advies.

Fase

De Adviesraad heeft advies uitgebracht in de fase van beleidsontwikkeling. Het Besluit is de inspraak ingegaan. Het advies is uitgebracht aan het College van B&W.

Activiteiten Adviesraad

De Adviesraad heeft geen aanvullende activiteiten verricht ten aanzien van dit advies.

Resultaat van het advies

In het Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning zijn voor nieuwe aanvragen PGB voor hulp bij het huishouden de tarieven verhoogd. Er wordt

uitgegaan van twee categorieën die ook bij Zorg In Natura (ZIN) worden toegepast. Op dit punt is het advies van de Adviesraad overgenomen. Voor bestaande PGB-houders blijft de situatie ongewijzigd. Ook overgenomen is het wegnemen van een aantal onduidelijkheden in de tekst van het concept besluit, zoals het uitdrukken van het PGB in uren en afhankelijk te stellen van de categorie, en het gebruik van klasse 6 is omgezet in het weergeven van een bedrag in plaats van een klasse met betrekking tot hulp bij het huishouden.

Het verhogen van de tarieven voor PGB Hbh in 2009 is een belangrijk resultaat van het advies van de Adviesraad. Andere punten zijn niet gehonoreerd. Het invoeren van eigen bijdragen voor vervoersvoorzieningen en het houden van de inkomensgrens op 120% van het minimuminkomen voor het heffen van de eigen bijdragen zijn punten waarop de gemeente aan haar eigen voorstel heeft vastgehouden.

4.6 Advies Stimuleringsplan Wonen, Zorg en Welzijn (7 oktober 2008)

Doel

De Adviesraad beoogt met dit advies dat de gemeente voldoende levensloopbestendige woningen gaat realiseren omdat er in 2010 een tekort van 10.000 seniorenwoningen wordt voorspeld. Tevens hoopt de Adviesraad dat er een evenwichtige verdeling van de woningen over de districten in de gemeente Leiden plaatsvindt.

Daarnaast beoogt de Adviesraad dat districten waar ouderen wonen voldoende voorzieningen en een passende steunstructuur krijgen zodat ze daar langer kunnen blijven wonen. Verhuizen naar een andere wijk moet een keuze blijven.

Inhoud advies

De Adviesraad dringt aan op:

- evaluatie van bestaand beleid, met name ten aanzien van het aantal te realiseren levensloopgeschikte woningen. Evaluatie kan leiden tot bijstelling van het aantal te realiseren woningen (naar boven).
- een duidelijkere omschrijving van de regiefunctie van de gemeente Leiden om de beoogde resultaten te kunnen realiseren.
- het opnemen in het Stimuleringsplan hoe de gemeente te zijner tijd de benodigde voorzieningen in het Roodenburger district gaat realiseren omdat hier veel ouderen wonen.

Tevens adviseert de Adviesraad aan te geven hoe de gemeente voor de bewoners van deze wijk de bereikbaarheid kan verhogen van voorzieningen die niet in de wijk zelf gerealiseerd kunnen worden. De Adviesraad steunt idee van scheiding van Zorg en Welzijn

Status advies

De afdeling Sociaal en Economisch Beleid gemeente Leiden heeft de Adviesraad in augustus 2008 verzocht om zijn mening te geven over het Stimuleringsplan Wonen, Zorg en Welzijn d.d. juli 2008. Er wordt vooral gevraagd te reageren op

de in het plan gemaakte keuzes. Het Stimuleringsplan is geen nieuw beleid maar een uitvoeringsplan van de Nota Wonen, Zorg en Welzijn. Uit informatie van de gemeente van juni 2009 blijkt dat dit Stimuleringsplan in augustus 2008 informeel aan de Adviesraad is voorgelegd, namelijk vóór vaststelling door het College en vóór de officiële inspraakprocedure.

Fase

Er is advies gevraagd in de fase van beleidsvoorbereiding voor een uitvoeringsplan van de Nota Wonen, Zorg en Welzijn. De gemeente heeft een consultatieronde gehouden en aan diverse instellingen gevraagd een mening te geven over het Stimuleringsplan. Na de consultatieronde is het Stimuleringsplan ter vaststelling aangeboden aan het College van B&W.

Activiteiten van de Adviesraad

De Adviesraad heeft naast het uitbrengen van het preadvies in het overleg met de contactambtenaar een aantal punten uit het preadvies benadrukt en over een aantal punten opheldering gevraagd. Het gaat o.a. om het aantal te bouwen levensloopgeschikte woningen in relatie tot de doelstellingen van de gemeente om voldoende geschikte woningen voor ouderen te realiseren.

Resultaat van het advies

Er is geen officiële reactie van de gemeente op het preadvies gekomen.

4.7 Advies Netto/bruto Persoonsgebonden Budget (28 oktober 2008)

Doel

De Adviesraad streeft er naar om de PGB-bedragen netto uit te laten betalen in plaats van bruto. Daarmee wordt beoogd om de PGB-houder helderheid te verschaffen over zijn of haar beschikbare budget en te voorkomen dat de PGB-houder achteraf met de hoogte van de eigen bijdrage wordt geconfronteerd en een deel van het budget moet terug betalen.

Inhoud advies

De Adviesraad adviseert om de PGB-bedragen netto uit te laten betalen in plaats van bruto. Daarnaast bevat het advies de wens om in de Verordening of het Besluit op te laten nemen dat cliënten 10% van het PGB-budget mee mogen nemen naar het volgende kalenderjaar.

Status

Het advies is een ongevraagd advies dat voorkomt uit ervaringen van een aantal cliënten.

Fase

Het advies is uitgebracht in de fase van beleidsuitvoering.

Activiteiten Adviesraad

Tijdens de bijeenkomst waarop de website van de Adviesraad is geopend heeft de Adviesraad gesproken met de wethouder Wmo beleid over de wens om de PGB-bedragen voortaan netto te gaan uitbetalen. Als vervolg op de bijeenkomst heeft de Adviesraad het advies opgesteld.

Resultaat van het advies

De gemeente heeft gemotiveerd aangegeven waarom het advies om het PGB netto te gaan uitbetalen niet wordt overgenomen. De gemeente meent dat de cliënt met een extra stap wordt geconfronteerd voordat helder is wat de hoogte van de eigen bijdrage wordt. Dit betekent een langere afhandeling van de aanvraag van een PGB. Bovendien kunnen er communicatieproblemen ontstaan tussen de cliënt, de gemeente en het CAK. De gemeente meent vanuit principieel oogpunt dat de eigen bijdrage zelf onderdeel uitmaakt van het te besteden PGB. Over het geheel moet verantwoording worden afgelegd.

Het advies heeft tot dusverre geen resultaat gehad. De argumenten van de gemeente zijn voor een groot deel praktisch van aard en voor een deel principieel.

4.8 Advies Handreiking toegankelijkheid openbare ruimte Leiden (12 januari 2009)

Doel

De Adviesraad wil met het advies 'Handreiking toegankelijkheid openbare ruimte Leiden' een bijdrage leveren aan een betere toegankelijkheid en bereikbaarheid van de openbare ruimte voor voetgangers met een beperking. De Handreiking zou uiteindelijk moeten resulteren in een door het College van B&W vastgestelde leidraad.

Met het advies wil de Adviesraad een bijdrage leveren aan het invullen van regel 5 van Agenda 22 en de prestatievelden 5 en 6 van de Wmo.

Inhoud advies

Het advies beschrijft de kenmerken van de verschillende doelgroepen van de handreiking en hun mobiliteitsbehoefte. In het advies staat aan welke functionele, kwalitatieve en technische eisen een openbare ruimte (voor voetgangers met een beperking) moet voldoen. Het advies benadrukt het belang van een integrale toegankelijkheid waardoor iedereen alle voorzieningen in de openbare ruimte zo zelfstandig en onopvallend mogelijk kan gebruiken. De Adviesraad adviseert om de handreiking aan te laten sluiten bij de gemeentelijke werkprocessen waardoor de kans van slagen voor het uitvoeren van het beleid maximaal is. Burgers krijgen in het advies een plaats als partij die een pro-actieve rol kan vervullen bij het toegankelijk maken van de woonomgeving. Tot slot wordt benadrukt dat kennisoverdracht en voorlichting aan de vele betrokken partijen bij de toegankelijkheid van de openbare ruimte noodzakelijk zijn om tot een eenduidige benadering van toegankelijkheid te komen. Bovendien kunnen verschillende partijen van elkaar leren en elkaars kennis benutten.

Status

Het advies 'Handreiking toegankelijkheid openbare ruimte Leiden' is een ongevraagd advies en opgesteld op initiatief van de Adviesraad.

Fase

Het advies heeft betrekking op de fase van bewustwording. De Adviesraad probeert met het advies de gemeente te overtuigen van het belang van de toegankelijkheid van de openbare ruimte, de kennis en eisen aan de openbare ruimte voor mensen met een functiebeperking te ordenen en deze aan te laten sluiten bij de gemeentelijke processen. Hiermee geeft de Adviesraad een praktische impuls aan de gemeente voor het voeren van een inclusief Wmo-beleid.

Activiteiten Adviesraad

Op 23 maart 2009 heeft de Adviesraad in het overleg met de wethouder, mevrouw G. van den Berg, gevraagd op welke wijze de gemeente met het advies aan de slag gaat. De wethouder gaf aan dat de werkgroep Verkeer en Vervoer aan zet was.

De Adviesraad heeft in de begeleidende brief bij het advies opgenomen dat de werkgroep Verkeer en Vervoer het advies ambtelijk kan uitwerken. In deze werkgroep hebben ook leden van de Adviesraad zitting. Deze werkgroep heeft het advies in oktober 2009 besproken en opgepakt.

Resultaat van het advies

Het advies is door een ambtelijke werkgroep samen met leden van de Adviesraad besproken. Daaruit voortvloeiend is de handreiking onder de aandacht gebracht bij alle teamleiders van de afdeling Realisatie van de gemeente Leiden met de opdracht om de Handreiking te gebruiken bij nieuwbouw en herstel van bestaande bestrating. Daarnaast is de afdeling Ruimtelijk- en Milieubeleid gemeente Leiden gevraagd om de Handreiking mee te nemen bij het opstellen van een gemeentelijk Handboek Beheer Openbare Ruimte. Indien de handreiking van de Adviesraad wordt meegenomen bij het Handboek van de gemeente betekent dit dat elk te bouwen project moet voldoen aan de voorwaarden die gesteld zijn in het Handboek Beheer Openbare Ruimte en dus ook aan de Handreiking Toegankelijkheid Openbare Ruimte.

Het advies van de Adviesraad is zeer serieus genomen door de gemeente. Het is niet alleen aan alle betrokken afdelingen op het gebied van Bouwen, Ruimtelijk- en Milieubeleid actief onder de aandacht gebracht, maar zal ook mogelijk worden opgenomen in het Handboek Beheer Openbare Ruimte van de gemeente. Dit is ook het effect dat de Adviesraad voor ogen had.

4.9 Advies Stimuleringsplan Winkelen, Wonen, Welzijn en Zorg (22 januari 2009)

Doel

Bijdrage leveren aan het realiseren van voldoende levensloopbestendige woningen. Met name ook voor ouderen, omdat een groot tekort in 2010 wordt voorspeld. Bevorderen van voldoende woonservicezones in districten waar veel ouderen wonen.

Inhoud advies

De inhoud van dit advies is voor het overgrote deel gelijk aan de inhoud van het preadvies d.d. 7 oktober 2008. De Adviesraad vindt het belangrijk dat winkelen is toegevoegd aan de nota evenals het feit dat meer wijken in dit nieuwe plan zijn meegenomen.

Status

Het Stimuleringsplan Winkelen, Wonen, Welzijn en Zorg is op 18 november 2008 door het College voor inspraak vastgesteld. De Adviesraad heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een advies te geven tijdens deze inspraakperiode. Het betreft een gevraagd advies.

Fase

Het Stimuleringsplan Winkelen, Wonen, Welzijn en Zorg is een uitvoeringsplan van de Nota Wonen, Zorg en Welzijn. Het door het College vastgestelde plan is de inspraak ingegaan. De Adviesraad heeft in deze fase gereageerd. Na verwerking van de inspraakreacties is het plan naar de gemeenteraad gestuurd voor verdere behandeling. Het advies van de Adviesraad is onderdeel van de besluitvormingsprocedure.

Activiteiten Adviesraad

De Adviesraad heeft naast het uitbrengen van een advies geen aanvullende activiteiten uitgevoerd.

Resultaat van het advies

Uit het overzicht van de formele inspraakreacties blijkt dat twee punten uit het advies van de Adviesraad zijn overgenomen.

Het punt van de Adviesraad waarin wordt aangegeven dat een evaluatie ontbreekt van eerder beleid en dat niet helder is of eerdere doelstellingen m.b.t. realiseren van voldoende levensloopgeschikte woningen al zijn behaald is overgenomen.

Het tweede punt betreft de wens van de Adviesraad om in het stimuleringsplan te verwijzen naar de regionale prestatieafspraken. Dit punt is in de nota toegevoegd. Bovenstaande twee punten hebben niet geleid tot inhoudelijke aanpassingen van de nota. Het heeft daarmee ook niet geleid tot een aanpassing in het voorgestelde (uitvoerings-)beleid.

4.10 Advies Kadernota Bereikbaarheid (19 februari 2009)

Doel

De Adviesraad beoogt met dit advies vooral de samenhang van de nota bereikbaarheid met prestatieveld 5 van de Wmo kenbaar te maken en het inclusief beleid in deze nota verankerd te krijgen.

Inhoud advies

De Adviesraad adviseert om het inclusieve beleid in de nota op te nemen. De Raad legt een verband tussen art.5 van de Wmo en deze nota. Het gaat om het bevorderen van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking.

- De Adviesraad mist de samenhang met de eerder vastgestelde nota Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan waarin de voetganger een belangrijke positie inneemt. De kwetsbare voetganger lijkt volgens de Adviesraad te ontbreken in het bereikbaarheidsbeleid van Leiden. De Adviesraad wenst voor de voetganger een verbetering van de veiligheid, oversteekbaarheid en begaanbaarheid van wegen en een betere toegankelijkheid van de openbare ruimte.
- De nota geeft volgens de Adviesraad niet helder aan of de nota betrekking heeft op externe of interne bereikbaarheid van Leiden. Bij de externe bereikbaarheid wordt te weinig aandacht geschonken aan de voetgangers en bij de interne bereikbaarheid is de bereikbaarheid van wijken voor kwetsbare burgers en mensen met een beperking een aandachtspunt.
- De Adviesraad wil eerst een goede uitvoering van het vraagafhankelijk vervoer voordat dit als oplossing voor bereikbaarheidsproblemen kan dienen.
- De Adviesraad is voorstander van handhaving van de dunne lijnen in het OV.
- Het formaliseren van gratis parkeren voor gehandicapten juicht de Adviesraad toe.
- In wijken met veel ouderen dienen de buslijnen in stand te worden gehouden.

Status

De concept-versie van de Kadernota Bereikbaarheid is voor inspraak vrijgegeven. De Adviesraad heeft van de mogelijkheid gebruik gemaakt om een advies uit te brengen.

Het is een ongevraagd advies. Er is niet expliciet aan de Adviesraad gevraagd om desgewenst een visie te geven tijdens de inspraakprocedure.

Fase

De Adviesraad heeft advies uitgebracht in de fase van beleidsontwikkeling. Het is een advies op een concept-nota die voor inspraak was vrijgegeven. Vervolgens is de nota door het college vastgesteld en naar de gemeenteraad gestuurd ter behandeling en vaststelling.

Activiteiten Adviesraad

De Adviesraad heeft naast het uitbrengen van een advies geen aanvullende activiteiten uitgevoerd.

Resultaat advies

De Adviesraad mist in de nota beleid rond de bereikbaarheid van wijken voor mensen met een beperking. Dit punt is in de nota toegevoegd.

Verder is in de nota de groep mensen die afhankelijk is van vraagafhankelijk vervoer uitgebreid met de groep kwetsbare burgers, ouderen, studenten en minder kapitaalkrachtigen.

Voor het overige hebben de ingebrachte punten van de Adviesraad geen inhoudelijke gevolgen gehad.

4.11 Advies Wijkontwikkelingsplan Leiden Zuidwest (25 februari 2009)

Doel

De Adviesraad beoogt met dit advies aandacht te vragen voor aspecten van de Wmo die van belang zijn bij de ontwikkeling van een wijk. Met name dat de gemeente als taak heeft voor voldoende zorgpunten en activiteitencentra voor kwetsbare bewoners in een wijk te zorgen.

Inhoud advies

De Adviesraad heeft het zelf ontwikkelde toetsingskader geprojecteerd op de plannen voor het Wijkontwikkelingsplan Leiden Zuidwest. De Adviesraad meent dat het WOP vrijwel alle aandachtspunten bevat waaraan vanuit de Wmo aandacht geschonken zou moeten worden. De Adviesraad meent dat het WOP als een integraal plan gelezen moet worden. Het oordeel over het totaalplan is positief. Aandachtspunten zijn: informatievoorziening in de wijk voor bewoners om hen op weg te helpen in het ingewikkelde stelsel van regels en voorzieningen, meer maatregelen zijn nodig voor bevorderen van de integratie, meer aandacht is nodig voor verbeteren van de leefbaarheid in de wijk, meer aandacht is nodig voor zwakkere verkeersdeelnemers zoals voetgangers en fietsers.

Status

Het college heeft in januari 2009 drie stukken voor de inspraak vastgesteld voor een bepaalde wijk in Leiden, namelijk Leiden Zuidwest. De Adviesraad heeft naar aanleiding hiervan twee adviezen uitgebracht. Het ene advies betreft een door de Adviesraad ontwikkeld toetsingskader. Dit kader is bedoeld om toekomstige wijkontwikkelingsplannen aan te toetsen. Dit advies is een ongevraagd advies. Het tweede advies is een inhoudelijke reactie op de voorgestelde plannen voor de wijk Leiden Zuidwest, waarbij het toetsingskader als meetlat is gebruikt. Dit advies is een gevraagd advies.

Fase

Aan de Adviesraad is via een inspraakprocedure advies gevraagd in de fase van beleidontwikkeling.

Activiteiten Adviesraad

De Adviesraad heeft geen aanvullende activiteiten verricht naast het uitbrengen van het advies.

Resultaat advies

Het advies over het WOP zelf heeft geen inhoudelijke gevolgen gehad voor het Wijkontwikkelingsplan. Wel heeft de gemeente aangegeven dat onderdelen van het advies meegenomen zullen worden in de uitwerking van het Sociaal Programma zoals dit binnen het WOP is opgesteld.

Het ongevraagde advies met het ontwikkelde toetsingskader zal de gemeente gaan gebruiken om toekomstige plannen aan te toetsen, ook ten aanzien van facetten die op de Wmo betrekking hebben.

De gemeente kent de Adviesraad een rol toe bij de evaluatie van het WOP.

4.12 Advies maatregelen GGZ, MO en Verslavingszorg (25 maart 2009)

Doel

De Adviesraad vraagt met het ongevraagde advies extra aandacht voor de positie van mensen, die onder de GGZ, Maatschappelijke opvang en Verslavingszorg vallen, bij het ontwikkelen van Wmo-beleid. Met het advies wil de Adviesraad een bijdrage leveren aan het verbeteren van de positie van deze doelgroep.

Inhoud advies

Op verzoek van de Adviesraad heeft de Adviesgroep van de Zorgvragers Organisatie Noord Holland Zuid (ZON) een inventarisatie gemaakt van maatregelen die nodig zijn om de positie van mensen die vallen onder de GGZ, Maatschappelijke opvang en verslavingszorg te verbeteren. De Adviesraad heeft op basis van het rapport een aantal speerpunten geformuleerd voor de gemeente Leiden. Geadviseerd wordt om bij het ontwikkelen van Wmo-beleid steeds te kijken of specifieke maatregelen voor de betreffende doelgroepen nodig zijn en het rapport van ZON als leidraad te nemen.

Een van de speerpunten is de inzet van ervaringsdeskundigen. Nagegaan moet worden waar en hoe de ervaringsdeskundigen moeten worden ingezet en aan welke kwaliteitseisen ze moeten voldoen. Een ander speerpunt is de positie van de mantelzorger van de betreffende doelgroep. Gekeken zou moeten worden wat de ondersteuningsbehoefte van deze mantelzorgers is. Tenslotte bepleit de Adviesraad in kaart te brengen welke instanties betrokken zijn bij het herstel van een gemiddelde cliënt uit de GGZ/MO/Verslavingszorg en hoe de samenwerking daarin plaatsvindt.

Status

Het advies is een ongevraagd advies dat uitdrukkelijk vanuit de Adviesraad zelf is opgesteld. De onderbouwing van het advies heeft plaatsgevonden door ZON die op verzoek van de Adviesraad een rapport 'Een goed herstel' heeft opgesteld.

Fase

Het advies heeft betrekking op de fase van bewustwording. Met het advies probeert de Adviesraad de gemeente ervan te overtuigen dat de doelgroep GGZ/MO/VZ extra kwetsbaar is en daarom extra aandacht vraagt van de gemeente bij het ontwikkelen van Wmo beleid.

Activiteiten Adviesraad

Ter voorbereiding op het advies heeft de Adviesraad aan ZON gevraagd een rapport op te stellen over de wensen en knelpunten van cliënten uit de GGZ/MO/VZ. Het rapport is bedoeld om de gemeente een handvat te bieden en bij het ontwikkelen van Wmo-beleid specifiek met deze doelgroep rekening te houden.

De Adviesraad heeft op basis van het rapport van ZON een aantal speerpunten voor Wmo-beleid benoemd specifiek gericht op cliënten uit de GGZ/MO/VZ.

De Adviesraad heeft tijdens het werkoverleg met de contactambtenaar aangegeven dat de Adviesraad met dit ongevraagde advies zou komen en gemotiveerd waarom dit advies wordt uitgebracht. Tevens heeft de Adviesraad in het overleg met de wethouder op 23 maart 2009 dit advies aangekondigd.

Resultaat van het advies

De gemeente heeft in haar antwoord aangegeven dat zij het rapport van ZON actief onder de beleidsmedewerkers die betrokken zijn bij Wmo-beleid zal verspreiden. Bij de ontwikkeling van Wmo-beleid zal het rapport van ZON bij de afwegingen betrokken worden.

De gemeente is het eens met de gedachte om bij het maken van beleid gebruik te maken van de kennis en ervaring van ervaringsdeskundigen. Mede daarom zijn de leden van de Adviesraad expliciet gezocht in kringen van mensen die direct betrokken zijn bij de doelgroepen die de gemeente wil ondersteunen. Organisaties die betrokken zijn bij de zorg aan de GGZ/MO/VZ doelgroep bepalen echter volgens de gemeente zelf in welke mate zij gebruik maken van de inzet van ervaringsdeskundigen. Dit punt uit het advies heeft de gemeente niet overgenomen. De gemeente erkent tenslotte dat er specifiek aandacht moet worden besteed aan de positie van mantelzorgers van GGZ-cliënten. De gemeente wijst op een onderzoek uitgevoerd door Activite waarin onderzocht is hoe mantelzorgers van GGZ-cliënten beter bereikt kunnen worden. Als vervolg op het onderzoek zal via workshops aandacht worden geschonken aan de vraag hoe deze groep mantelzorgers bereikt kan worden en aan welk ondersteuningsaanbod zij behoefte hebben.

Een redelijk groot deel van het advies is overgenomen. Uit het antwoord van de gemeente blijkt de erkenning dat voor de doelgroep cliënten uit de GGZ/MO/VZ en hun mantelzorgers extra aandacht op zijn plaats is. Deels heeft de gemeente op dat vlak al initiatieven genomen die aansluiten bij het advies van de Adviesraad, deels is dankzij het advies van de Adviesraad en het rapport van ZON bij de ambtenaren de doelgroep GGZ/MO/VZ extra op het netvlies komen te staan. Daar waar de gemeente zelf geen direct betrokkene is zoals bij zorginstellingen laat de gemeente het aan die instellingen over om al dan niet gebruik te maken van ervaringsdeskundigen uit de doelgroep GGZ/MO/VZ.

4.13 Conclusies

In onderstaande tabel is op basis van het analysekader samengevat wat het feitelijke effect van de onderzochte adviezen van de Adviesraad WMO Leiden is.

| Advies | Rol | Soort | (On) gevraagd | Resultaat |
|---|-----------|------------|---------------|-----------|
| Toonzetting brieven | Antenne | Eindadvies | Ongevraagd | ++ |
| Besluit voorzieningen MO | Klankbord | Pre-advies | Gevraagd | + - |
| Concept verordening voorzieningen MO | Klankbord | Pre-advies | Gevraagd | -- |
| Besluit voorzieningen MO | Klankbord | Eindadvies | Gevraagd | + - |
| Stimuleringsplan Wonen, Zorg en Welzijn | Klankbord | Pre-advies | Gevraagd | onbekend |
| Netto / bruto PGB | Antenne | Eindadvies | Ongevraagd | -- |
| Handreiking toegankelijkheid openbare ruimte | Visionair | Eindadvies | Ongevraagd | ++ |
| Stimuleringsplan Winkelen, Wonen, Welzijn en Zorg | Klankbord | Eindadvies | Gevraagd | + - |
| Kadernota bereikbaarheid | Klankbord | Pre-advies | Gevraagd | + - |
| Wijkontwikkelingsplan Leiden Zuidwest | Klankbord | Eindadvies | Gevraagd | ++ |
| GGZ – MO en Verslavingszorg | Visionair | Eindadvies | Ongevraagd | ++ |

Opmerkingen:

Een aantal adviezen is uitgebracht naar aanleiding van een door de gemeente Leiden opengestelde inspraakprocedure. Hierbij is niet in alle gevallen expliciet aan de Adviesraad WMO Leiden om een reactie gevraagd. De adviezen die de Adviesraad in deze heeft uitgebracht zijn wel gelabeld als 'gevraagd'.

Indien het resultaat van het advies is beoordeeld als + - betekent dit dat een deel van het advies is overgenomen. Een nadere toelichting hierop staat bij de beschrijving van de verschillende adviezen.

5 Beleefde invloed

Om de beleefde invloed van de Adviesraad WMO Leiden vast te stellen zijn interviews afgenomen met de voorzitter en leden van de Adviesraad, de wethouder, ambtenaren en een aantal leden van de Gemeenteraad. Hierna wordt voor een aantal thema's beschreven hoe de verschillende geïnterviewden vanuit hun positie de invloed van de Adviesraad WMO beleven en welke factoren hierbij een rol spelen. De teksten in de kaders zijn bedoeld ter illustratie.

5.1 Positionering

Onafhankelijkheid

De Adviesraad WMO is een orgaan dat vanuit een onafhankelijke positie adviseert aan het College van B & W van Leiden. De Adviesraad is samengesteld uit vertegenwoordigers van belangenorganisaties en een onafhankelijk voorzitter.

De Adviesraad ontvangt subsidie van de gemeente Leiden. Dit gebeurt op basis van de gemeentelijke subsidieverordening, waarin regels voor het toekennen en beëindigen van subsidie zijn vastgelegd.

Het bewaken van de onafhankelijke positie is belangrijk voor de effectiviteit van de Adviesraad WMO Leiden. Iedereen is zich bewust van de smalle lijn die loopt tussen advisering en belangenbehartiging in het politieke speelveld. Volgens betrokkenen slaagt de Adviesraad WMO er in deze grens goed te bewaken.

De wethouder

De Adviesraad is geen belangenbehartigingsorganisatie. Dat ligt bij de samenstellende delen. De Adviesraad onderscheidt zich hiervan door veel te investeren in de inhoud van adviezen. Ze komen met veel argumenten voor en tegen en een goede onderbouwing of afweging. Ze doen niet aan maximalisering van de winst. Dit maakt de adviezen waardevoller.

Contacten met de Gemeenteraad

De Adviesraad WMO Leiden brengt haar adviezen ook rechtstreeks onder de aandacht van de Gemeenteraad van Leiden. Hier ligt een gevoelig punt inzake het bewaken van het evenwicht tussen advisering en belangenbehartiging. De Adviesraad is zich hiervan terdege bewust.

De voorzitter

De Adviesraad is geen belangenorganisatie, maar er is wel een grijs gebied. Het is zaak dit goed te bewaken.

- Inhoudelijk adviseren staat voorop
- Inspreken bij raadscommissies kan, om een advies toe te lichten. Niet om een politieke afweging te maken.
- Ons niet voor een politiek karretje laten spannen. Dus niet gaan praten met één partij.
- Niet laten inhuren door belanghebbenden, zoals aanbieders van Wmo diensten.

Representativiteit

De mate waarin adviezen van de Adviesraad WMO Leiden serieus worden genomen wordt mede bepaald door de samenstelling van de Adviesraad. Uitgangspunt is dat belanghebbende groepen uit de samenleving in de Adviesraad zijn vertegenwoordigd. Hierover bestaat discussie. Gemeenteraadsleden noemen verschillende groepen die ondervertegenwoordigd zijn in de huidige Adviesraad: jongeren, allochtonen, vertegenwoordiger van de Raad van Kerken. Anderzijds wordt de vraag opgeworpen of het aandachtsgebied van de Adviesraad niet te breed is. Gesuggereerd wordt dat de Adviesraad krachtiger zou kunnen worden als zij zich concentreert op adviezen rond collectieve en individuele voorzieningen. Duidelijk is dat dit direct samenhangt met de inhoud van de Wmo.

Cultuur

De invloed van de Adviesraad WMO wordt ook beïnvloed door overeenkomsten of verschillen in cultuur tussen de Adviesraad WMO en de gemeente. Geconstateerd wordt dat de cultuur van de Adviesraad bestuurlijk van aard is en dat deze goed aansluit bij de gemeentelijk beleidscultuur. De Adviesraad is voor een deel samengesteld uit mensen die voortkomen uit een vergelijkbare cultuur.

Enkele opvattingen hierover:

De adviesraad is wel erg bestuurlijk gericht. Ze passen erg goed binnen de subcultuur van de gemeente. Het is niet altijd duidelijk of je 'de straat' wel echt hoort.

Dat de Adviesraad en gemeente dezelfde taal spreken maakt advisering niet te gemakkelijk. Het gaat om de inhoud. Als je dezelfde taal spreekt, kom je sneller tot de kern van de zaak.

5.2 De invloed van adviezen

De inhoud

De Adviesraad WMO Leiden kiest voor het uitbrengen van inhoudelijk goed onderbouwde adviezen, waarin argumenten voor en tegen duidelijk op een rij worden gezet. Er wordt veel tijd en energie gestopt in het opstellen en formuleren van adviezen.

De invloed van de adviezen kan worden afgemeten aan de mate waarin de doelgroepen gebruik maken van de adviezen. Dit zijn in de eerste plaats het College van B & W en de ambtenaren. Daarnaast zijn de adviezen bedoeld voor de Gemeenteraad en de achterban van de Adviesraad. Deze laatste doelgroep is in het onderzoek buiten beschouwing gebleven.

Over het algemeen wordt erkend dat de inhoud van de adviezen van de Adviesraad WMO over het algemeen goed en waardevol is. Uit de interviews blijkt dat de meeste doelgroepen verschillende adviezen kennen en de inhoud hiervan gebruiken.

De wethouder:

Het werk van de Adviesraad geeft ons feedback, waardoor het beleid beter wordt. Ik lees alle adviezen van de Adviesraad persoonlijk en breng ze in bij het overleg met de ambtenaren.

Een Gemeenteraadslid

De adviezen zijn duidelijk en uitgebreid. De Adviesraad is behoorlijk neutraal. Ze doen hun best om informatie en standpunten zakelijk over te dragen en van meerdere kanten te belichten. Het advies over de Regiotaxi is een goed voorbeeld. Dit advies is ook verwoord in verschillende amendementen.

Leden van de Adviesraad zelf geven aan dat sommige adviezen wellicht te diepgaand zijn en daarmee hun doel voorbij schieten.

Een Adviesraadslid:

De effectiviteit van adviezen gaat omhoog als ze 'to the point' zijn en praktisch van aard. Belangrijk is dat ze kunnen worden teruggekoppeld aan derden, dat het gemeentelijk apparaat het concreet kan oppakken (uitvoerbaar) en dat het niet teveel geld kost.

Invloed

Bij het beoordelen van de effectiviteit van de Adviesraad gaat het uiteindelijk om de mate waarin adviezen worden vertaald in het gemeentelijk beleid. Dit is lastig te beoordelen omdat een belangrijk deel van de beïnvloeding plaats vindt gedurende de fase van beleidsontwikkeling. Het effect hiervan is niet zichtbaar in de uiteindelijke beleidsdocumenten.

Bij leden van de Adviesraad WMO Leiden bestaat het beeld dat de adviezen door de wethouder, de ambtenaren en de Gemeenteraad gelezen worden en dat ze invloed hebben. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de gevraagde en ongevraagde adviezen. Ten aanzien van de gevraagde adviezen bestaat bij leden van de Adviesraad het beeld dat de technische en concrete elementen van het advies wel worden overgenomen, mits ze niet teveel geld kosten. Ten aanzien van ongevraagde adviezen wordt opgemerkt dat deze vooral bedoeld zijn voor agendasetting. Naar mening van de Adviesraadsleden is dit een aantal keren gelukt, onder andere bij het advies over Geestelijke Gezondheidszorg en het advies over de inrichting Openbare Ruimte.

Andere geïnterviewden bevestigen het beeld dat uitgebrachte adviezen invloed hebben op de inhoud van het beleid en mede de agenda bepalen.

De voorzitter:

Bij de gemeente ontmoeten we veel welwillendheid, maar we missen er wel een voedingsbodemp om echt de discussie aan te gaan over ingewikkelde onderwerpen. Bijvoorbeeld de discussie over de compensatieplicht. Er ligt een mooi beleidsstuk, maar dat krijgt geen praktische vertaling.

De Wethouder

Bij gevraagde adviezen heb ik de indruk dat de meeste invloed in het stadium van beleidsontwikkeling wordt uitgeoefend. In de eerste fase wordt veel informeel advies gegeven en vind een zekere onderhandeling plaats. De formele adviezen hebben daardoor minder zichtbaar effect. Het gaat niet over de hoofdlijnen. Die zijn al afgestemd.

De ongevraagde adviezen zijn lastig. Hier ligt een rol voor de wethouder om een onderwerp wel of niet te agenderen. Onderwerpen komen vaak niet direct op de agenda, maar ze kunnen wel leiden tot een versnelling. Een voorbeeld hiervan is het advies over de GGZ.

De ambtenaren:

De communicatie met de Adviesraad is open. We weten elkaar goed te vinden. Bij voorkeur betrekken we de Adviesraad vroeg bij een onderwerp. Vroeg betekent dat ik ze vraag om informeel te reageren op een beleidsnotitie. Er ligt dan een stuk. De Adviesraad is niet betrokken bij het tot stand komen van zo'n eerste concept. Hiervoor wordt eerder naar andere gemeenten gekeken die met hetzelfde onderwerp bezig zijn.

De Adviesraad Wmo heeft uitgebreid geadviseerd over het Beleidsplan Wmo. Deze input wordt meegenomen bij het opstellen van uitvoeringsplannen. De concept uitvoeringsplannen worden voor informeel advies voorgelegd aan de Adviesraad.

Ten aanzien van uitgebrachte adviezen geldt dat het gemakkelijk is om technische veranderingen over te nemen. Het overnemen van inhoudelijke adviezen is moeilijker, zeker later in het beleidstraject. Als de inhoudelijke adviezen geld kosten wordt het nog moeilijker. Dat moet eerst gevonden worden.

Er zijn twee redenen waardoor de invloed van de Adviesraad WMO Leiden praktisch wordt beperkt. Veel onderwerpen aangaande de Wmo hebben betrekking op regionaal beleid. Hierbij zijn diverse gemeenten en diverse Wmo-raden betrokken. Vanuit de Adviesraad WMO Leiden wordt aangegeven dat het bij dit soort onderwerpen lastig is om tot een kwalitatief goed advies te komen. Dit vereist afstemming en overeenstemming met andere raden. Dit is lastig door verschillen in werkwijze en inzicht. Vanuit de gemeente Leiden wordt aangegeven dat het in dit soort gevallen lastig is om rekening te houden met een advies als er geen eensluidend advies ligt.

Daarnaast zijn er onderwerpen aangaande de Wmo die meerdere gemeentelijke afdelingen raken. De Adviesraad WMO slaagt er goed in om hierover adviezen uit te brengen, maar voor de gemeente blijkt het lastig om deze te vertalen in integraal beleid.

De mate waarin de adviezen van de WMO Adviesraad door de eigen achterban worden gebruikt is niet onderzocht. Ten aanzien van het advies over Geestelijke Gezondheidszorg is bekend dat dit door een GGZ gebruikersorganisatie is opgepakt. Zij gebruiken het advies om de gemeente Leiden te stimuleren beleid rond het thema GGZ te ontwikkelen.

Een ambtenaar

De Adviesraad wordt bij een aantal beleidsterreinen vroegtijdig betrokken. Zeker bij de onderwerpen die zich beperken tot de afdeling Zorg en Welzijn. Het wordt ingewikkeld als het gaat om facetbeleid. Bijvoorbeeld de handreiking 'Openbare ruimte'. Daar zijn zoveel afdelingen bij betrokken, dat niemand zich verantwoordelijk voelt voor het geheel. De Adviesraad is bij Zorg en Welzijn goed bekend, maar bij andere afdelingen niet. Het is ook moeilijk om de Adviesraad daar in beeld te brengen.

Bekendheid van de Adviesraad WMO Leiden

De effectiviteit van de Adviesraad WMO Leiden wordt in belangrijke mate bepaald door de bekendheid van de Adviesraad en haar werkzaamheden bij de doelgroepen. Dit punt is door de Adviesraad WMO Leiden onderkend. Eén van de middelen die hiervoor wordt ingezet is een eigen website, waarop de uitgebrachte adviezen en de reacties van de gemeente Leiden op deze adviezen worden gepubliceerd.

De Adviesraad WMO Leiden geeft tot nu toe prioriteit aan het uitbrengen van kwalitatief goede adviezen en het onderhouden van contacten met de gemeente.

Uit het onderzoek blijkt dat de Adviesraad WMO Leiden goed bekend is bij de wethouder die de Wmo in portefeuille heeft en de ambtenaren op de sector Zorg en Welzijn. Dit geldt ook voor de inhoud van de adviezen. Minder bekendheid geniet de Adviesraad bij andere sectoren van de gemeente, zoals Ruimtelijke Ordening en Sociale Zaken.

De Adviesraad WMO Leiden is wisselend bekend bij Gemeenteraadsleden die de Wmo in hun pakket hebben. Uit de interviews blijkt dat deze Gemeenteraadsleden ook in wisselende mate op de hoogte zijn van de adviezen die zijn uitgebracht. Nog minder bekend zijn de reacties van de gemeente op deze adviezen. Gemeenteraadsleden geven aan behoefte te hebben aan 'panklare' informatie te behoeve van het debat. Dan gaat het om tastbare voorbeelden die het gevolg zijn van gemeentelijk beleid en praktische voorstellen ter verbetering.

Gemeenteraadsleden:

De adviezen verschillen nogal qua importantie en invloed. Wat overgenomen wordt door de gemeente is winst. Wanneer een beleidsstuk in de Gemeenteraad komt kunnen wij er niet zoveel meer mee. Ik heb geen tijd om me dan echt in de details te verdiepen.

Een goed advies is in mijn ogen niet te uitgebreid. Het bevat een combinatie van concrete voorbeelden en inhoudelijk beleid.

Ongevraagde adviezen worden vaak niet opgepakt. Ze staan niet op de agenda. Juist deze adviezen zijn wel extra van belang. Als ik op de site van de adviesraad kijk, let ik met name op deze adviezen. Ze kunnen blinde vlekken aan het licht brengen.

5.3 De werkwijze

De Adviesraad WMO Leiden adviseert gevraagd en ongevraagd over onderwerpen in relatie tot de Wet maatschappelijke ondersteuning en onderwerpen die te maken hebben met het realiseren van gelijkwaardige mogelijkheden voor maatschappelijke participatie. De effectiviteit van de Adviesraad wordt mede bepaald door haar werkwijze.

Strategische keuzen

De Adviesraad WMO Leiden heeft een aantal strategische keuzen gemaakt voor de invulling van zijn werkzaamheden:

- het uitbrengen van kwalitatief goede inhoudelijke adviezen
- vroegtijdig betrokken zijn bij beleidsontwikkeling
- zo mogelijk adviseren, ook als de adviestermijnen kort zijn
- uitbrengen van gevraagde en ongevraagde adviezen

Ten aanzien van deze keuzen zijn er een aantal bevindingen in relatie tot effectiviteit.

Het uitbrengen van kwalitatief goede inhoudelijke adviezen wordt breed gewaardeerd. Vraagtekens worden gezet bij de diepgang van sommige adviezen. In relatie hiermee wordt opgemerkt dat de Adviesraad haar effectiviteit kan verhogen door vóór het opstellen van een advies meer aandacht te besteden aan de vraag wat het doel van het advies is en op welke wijze dit het beste bereikt kan worden. Gaat het om een nieuwe visie (visionair), agendasetting (Antenne van de praktijk) of praktisch advies (klankbord).

Uit het onderzoek ontstaat het beeld dat bij de gemeente de verwachting bestaat dat de Adviesraad WMO Leiden vooral een antenne is van de praktijk, of klankbord van de gemeente. De Adviesraad WMO Leiden acteert zelf ook graag als visionair. Dit leidt tot adviezen die niet altijd aansluiten bij de gemeentelijk beleidsagenda of visie. Inhoudelijke reactie vanuit de gemeente blijft dan soms beperkt.

De beschikbare adviestermijn voor het uitbrengen van een gevraagd advies is regelmatig korter dan formeel vastgelegd. Toch kiest de Adviesraad WMO Leiden ervoor om zo mogelijk inhoudelijk te reageren. Binnen de Adviesraad leidt dit tot discussie. Het kan de kwaliteit van een advies aantasten en het belast de leden van de Adviesraad en de beleidsmedewerker bovenmatig.

De voorzitter

Er wordt bij een adviesaanvraag eigenlijk nooit nee gezegd tegen de gemeente. Ook niet bij een te korte termijn. Nee zeggen kan eigenlijk niet vanwege de positie van de Adviesraad. Dan zet je jezelf buitenspel. Als tegenprestatie vragen we van de gemeente om steeds vroegtijdig betrokken te worden bij de nadere uitwerking.

Ondersteuning

De Adviesraad WMO Leiden heeft eigen beleidsmatige en secretariële ondersteuning. Door deze ondersteuning is de Adviesraad in staat haar ambities waar te maken. Algemeen wordt onderkend dat de effectiviteit van de Adviesraad zonder deze ondersteuning een stuk lager zou zijn. Samen met de voorzitter zorgt de beleidsmedewerker voor het bewaken van de continuïteit en kwaliteit van het werk van de Raad.

Ambtenaar

Het contact met de Adviesraad wordt steeds intensiever. Ze zijn zeer actief. Het scheelt wat dat betreft ook erg wie de Adviesraad ondersteunt. Dat is nu goed geregeld.

Contacten met de gemeente

De effectiviteit van de Adviesraad wordt mede bepaald door de kwaliteit van de contacten met de gemeente Leiden. Deze contacten zijn er in diverse vormen. Het belangrijkste en meest intensieve contact bestaat met de contact ambtenaar voor de Adviesraad WMO Leiden. De contactambtenaar zorgt voor afstemming tussen de Adviesraad en de gemeente. Dit betekent:

- maandelijks werkoverleg met de Adviesraad
- tussenpersoon tussen Adviesraad en wethouder (2 x per jaar overleg)
- aanspreekpunt zijn binnen de gemeente bij contact leggen met beleidsambtenaren.

Het contact tussen de Adviesraad WMO en de contact ambtenaar wordt door alle betrokkenen als goed ervaren. Vanuit de gemeente wordt opgemerkt dat de kwantiteit van het aantal adviezen vanuit de Adviesraad WMO Leiden wel erg hoog is. Dit belast het gemeentelijk apparaat behoorlijk. Vooral het opnieuw agenderen van onderwerpen die eerder zijn afgehandeld, zoals het advies inzake de netto uitbetaling van het persoonsgebonden budget, roepen vragen op.

Er is regelmatig inhoudelijk contact tussen beleidsambtenaren van de gemeente en de Adviesraad WMO Leiden. Dit is niet geformaliseerd. Leden van de Adviesraad en ambtenaren weten elkaar goed te vinden als zij dit nodig achten. Een voorbeeld hiervan is beleidsontwikkeling rond het thema mantelzorg, waarbij een lid van de Adviesraad rechtstreeks betrokken is.

Het overleg van de wethouder met een delegatie van de Adviesraad WMO Leiden vindt minimaal twee maal per jaar plaats. Hiervan wordt een verslag gemaakt. Het overleg verloopt tot ieders tevredenheid.

De Adviesraad WMO Leiden onderhoudt op beperkte schaal contacten met de Gemeenteraad. Omgekeerd hebben leden van de Gemeenteraad op beperkte schaal contact met de Adviesraad WMO Leiden. Onbekendheid met de leden en

het werk van de Adviesraad zijn hier debet aan. Daarnaast zijn Gemeenteraadsleden zich ook bewust van de positie van de Adviesraad als adviescommissie van het College van B&W.

Gemeenteraadsleden

Ik zal de Adviesraad Wmo niet snel bellen. Ik weet niet wie in de Adviesraad zitting hebben en wie op welk gebied deskundig is. Wat dat betreft zou ik wel een lijstje met namen + deskundigheden willen hebben.

Ik ben lid van de Raadswerkgroep Wmo. In die hoedanigheid heb ik regelmatig contact met de Adviesraad. Vaak is dit ad hoc contact aan de hand van een concreet onderwerp.

5.4 Wensen en verwachtingen

Tijdens de interviews met stakeholders zijn verschillende suggesties gedaan om de effectiviteit van de Adviesraad WMO Leiden verder te verhogen. Deze zijn hieronder kort samengevat in wensen en verwachtingen vanuit het perspectief van de gemeente, de gemeenteraad en de Adviesraad zelf.

Gemeente

- Meer dan nu in een vroeg stadium overleggen over de inhoud en richting van beleid. Dit vraagt om transparantie en vertrouwen van alle partijen.
- Toespitsen van werkzaamheden van de Adviesraad op de kernbelangen van burgers: collectieve en individuele voorzieningen.
- Een goede afstemming tussen Adviesraad en gemeente inzake uit te brengen adviezen en de te verwachten reactie van de gemeente. De productie van de Adviesraad is hoog. Dit leidt tot werkdruk bij de gemeente.
- Een goede bewaking van het evenwicht tussen advisering en belangenbehartiging.
- Adviezen met originele invalshoeken en oplossingen. Adviezen waarin het geluid van de straat herkenbaar is.

Gemeenteraad

- Inzicht in de samenstelling en deskundigheden van de Adviesraad WMO Leiden. Onbekend maakt onbemind.
- Een Adviesraad met een representatieve samenstelling die aantoonbaar het contact met de achterban goed onderhoud.
- Adviezen die bestaan uit inhoudelijke beleidsmatige ideeën die worden geïllustreerd met praktijkvoorbeelden.
- De Gemeenteraad actief informeren over uitgebrachte adviezen.
- Doorgaan met het uitbrengen van ongevraagde adviezen.
- Een goede bewakingen van het evenwicht tussen advisering en belangenbehartiging.

Adviesraad

- Meer nadenken over de strategische koers bij het bepalen van de inhoud van adviezen. Wat zijn de kernpunten en hoe kunnen we daar het beste over adviseren?
- Bij gevraagde adviezen meer gebruik maken van deskundigheid uit de achterban.
- Beter borgen van de inhoudelijke en organisatorische kwaliteitsbewaking van de werkzaamheden van de Adviesraad.

6 Conclusies en aanbevelingen

In dit evaluatie onderzoek is gekeken naar de formele invloed, de daadwerkelijke invloed en de beleefde invloed van de Adviesraad WMO Leiden om een antwoord te kunnen geven op de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is de effectiviteit van de uitgebrachte adviezen door de Adviesraad WMO Leiden?
- Op welke wijze kan de Adviesraad desgewenst zijn effectiviteit als adviserend orgaan vergroten?

Wij zijn ons ervan bewust dat in de wijze waarop het onderzoek is uitgevoerd eigenlijk ook een andere vraag meespeelt: Hoe functioneert de Adviesraad WMO Leiden? Dit geldt met name rond de beleefde invloed. Bij de gekozen onderzoekszet, door middel van interviews met stakeholders, blijkt het sneller te gaan over het functioneren van de Adviesraad in bredere zin, dan over de effectiviteit van adviezen. Dit komt tot uitdrukking in de uitkomsten van het onderzoek.

Formele invloed

De Adviesraad WMO Leiden heeft een stevige formele positie. Deze stelt de Adviesraad in staat om op effectieve wijze gevraagd en ongevraagd te adviseren.

De Adviesraad WMO Leiden is een adviesorgaan van het College van B&W, dat gevraagd en ongevraagd advies kan uitbrengen over aangelegenheden inzake de Wmo. Deze positie is bekrachtigd door de Gemeenteraad. De financiering van de Adviesraad WMO Leiden bestaat uit subsidie, die verstrekt wordt onder de voorwaarden van de algemene subsidieverordening van de gemeente. Deze verordening bevat waarborgen voor verantwoord bestuur. De Adviesraad is samengesteld uit een aantal met name genoemde belangenorganisaties uit de Leidse samenleving. De voorzitter is onafhankelijk van zowel deze belangenorganisaties als van de gemeente.

De formele positie:

- garandeert een onafhankelijke positie;
- stelt de Adviesraad in staat om beleidsmatige en secretariële ondersteuning te organiseren en daarmee zorg te dragen voor kwaliteit en continuïteit;
- stelt de Adviesraad in staat om een eigen werkprogramma te hanteren.

In de positie en samenstelling van de Adviesraad WMO zit een spanningsveld tussen belangenbehartiging en advisering. Voor de effectiviteit van adviezen is het van groot belang het evenwicht tussen deze beide goed te bewaken.

Daadwerkelijke invloed

In de onderzoeksperiode heeft de Adviesraad WMO Leiden 11 adviezen uitgebracht. Dit betreft 7 gevraagde adviezen en 4 ongevraagde adviezen. In vier gevallen is vastgesteld dat het advies grotendeels is overgenomen. In vier gevallen is het advies deels overgenomen. In twee gevallen is het advies niet overgenomen en één geval is niet vastgesteld wat er met het advies is gebeurd.

Geconstateerd wordt dat Adviesraad en Gemeente zich beide goed houden aan hetgeen in het Reglement Adviesraad WMO Leiden is vastgelegd.

Geconstateerd wordt dat de gemeente Leiden de Adviesraad WMO Leiden regelmatig betreft tijdens de beleidsontwikkelingsfase. Vier van de elf adviezen kunnen worden gekenmerkt als pre-advies. Bij de onderzochte adviezen gebeurt dit op het moment dat er een concept beleid geformuleerd is.

Procentueel gezien is ongeveer 55 % van de adviezen uit de onderzochte periode door de gemeente Leiden overgenomen en verwerkt in beleid. Hierbij kan worden aangetekend dat van de overgenomen adviezen praktische aanpassingen in beleidsvoorstellen betreffen, zoals het aanpassen van definities of opnemen van aanvullingen. Beleidsinhoudelijke aanpassingen met financiële consequenties worden minder snel overgenomen. Een tweede bevinding is dat de invloed van adviezen niet altijd goed traceerbaar is, omdat deze soms worden overgenomen in beleid en niet meer traceerbaar zijn. Dit speelt zeker in die situaties waarbij de Adviesraad betrokken is in de beleidsontwikkelingsfase.

De Adviesraad functioneert in de praktijk als antenne van de praktijk, als klankbord en als visionair. De Adviesraad is vooral effectief bij het uitbrengen van adviezen in zijn rol als visionair. Dit is tweemaal gebeurd. Beide adviezen zijn door de gemeente overgenomen. Dit betekent niet dat deze adviezen ook direct vertaald worden in beleid, maar ze beïnvloeden wel de agenda.

Aan de genoemde scores voor daadwerkelijke effectiviteit kan geen conclusie worden gekoppeld in termen van hoog of laag. Er is geen vergelijkingsmateriaal beschikbaar.

Beleefde effectiviteit

De geïnterviewde stakeholders beoordelen de effectiviteit van de Adviesraad WMO gemiddeld met een 7,5. De beoordeling van de leden van de Adviesraad zelf is iets lager (7), die van vertegenwoordigers van de gemeente en Gemeenteraad iets hoger (8). Deze cijfers geven niet meer weer dan een algemene indruk.

De beleefde effectiviteit van adviezen van de Adviesraad wordt bepaald door de positionering van de Adviesraad, de inhoud van de adviezen en de werkwijze.

Ten aanzien van de positionering valt op dat alle stakeholders vanuit hun eigen invalshoek aangeven dat het bewaken van de onafhankelijke positie van groot belang is. De Adviesraad mag geen politieke speelbal worden.

De positie kan verder worden versterkt door zorg te dragen voor een voor Leiden representatieve samenstelling. Een ander element dat naar voren komt is de culturele overeenkomst tussen de gemeente en de Adviesraad. Deze lijkt productief te zijn.

Ten aanzien van de inhoud van adviezen geven alle stakeholders aan dat deze over het algemeen kwalitatief van hoog niveau zijn. De adviezen worden gebruikt op ambtelijk en bestuurlijk niveau en door Gemeenteraadsleden. De adviezen dragen bij aan het verdiepen van de discussie.

De effectiviteit van adviezen wordt deels belemmerd door onbekendheid van de adviezen bij een aantal doelgroepen. Dit geldt voor een deel van de Gemeenteraadsleden en voor een flink deel van het Gemeentelijk apparaat.

Ten aanzien van de werkwijze is de belangrijkste conclusie dat de Adviesraad er goed in slaagt om haar eigen beleid te verwezenlijken. De Adviesraad slaagt er in door middel van de uitgebrachte adviezen invloed uit te oefenen op de inhoud van beleid en op de beleidsagenda. Er zijn een aantal aspecten in de werkwijze van de Adviesraad die de effectiviteit van adviezen verder zouden kunnen verhogen:

- De inhoud van adviezen goed afstemmen op de behoefte van de ontvanger. Dit uiteraard zonder concessies te doen aan de inhoud van adviezen.
- Zorg voor bekendheid van de adviezen bij andere partijen. Dit geldt onder andere voor delen van het ambtelijk apparaat en delen van de gemeenteraad.
- Invloed van adviezen zichtbaar maken voor alle belanghebbenden. Dit verhoogt het morele gezag.
- De representativiteit van de Adviesraad WMO Leiden benadrukken.
- Het evenwicht tussen belangen behartigen en adviseren zorgvuldig bewaken.

Tenslotte

De WMO Adviesraad Leiden werkt! Letterlijk in de zin van het hoge aantal adviezen dat zij produceert. Figuurlijk door de invloed die zij uitoefent op het beleid van de gemeente.

Bijlage 1

Lijst onderzochte adviezen:

- Advies Toonzetting brieven naar cliënten Wmo d.d. 28 juli 2008
- Advies concept- Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2009 d.d. 31 juli 2008
- Advies Concept Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2009 d.d. 31 juli 2008
- Advies Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2009 d.d. 3 oktober 2008
- Preadvies Stimuleringsplan Wonen, Zorg en Welzijn d.d. 7 oktober 2008
- Netto/bruto Persoonsgebonden Budget d.d. 28 oktober 2008
- Ongevraagd advies Handreiking toegankelijkheid openbare ruimte Leiden d.d. 12 januari 2009
- Advies Stimuleringsplan Winkelen, Wonen, Welzijn en Zorg d.d. 22 januari 2009
- Advies Kadernota Bereikbaarheid, concept-versie, d.d. 19 februari 2009
- Advies Wijkontwikkelingsplan Leiden Zuidwest d.d. 25 februari 2009
- Ongevraagd advies over te treffen maatregelen voor mensen die vallen onder de geestelijke gezondheidszorg, Maatschappelijke opvang en Verslavingszorg d.d. 25 maart 2009

Bijlage 2

Geïnterviewde personen

| | |
|---------------------|--|
| Dhr. W. Bunnink | lid Adviesraad WMO Leiden |
| Dhr. H. Schuurman | lid Adviesraad WMO Leiden |
| Mw. S. Lambermont | voorzitter Adviesraad WMO Leiden |
| Mw. Y. Aribas-Tel | beleidsmedewerker Adviesraad WMO Leiden |
| Mw. G. van den Berg | wethouder Wmo Gemeente Leiden |
| Mw. A. van Leeuwen | beleidsmedewerker Wmo Gemeente Leiden |
| Mw. M. Kamphuis | contactambtenaar Adviesraad gemeente Leiden |
| Dhr. T. Bruna | ex contactambtenaar Adviesraad gemeente Leiden |
| Mw. M. van Sandick | lid gemeenteraad Leiden (CDA) |
| Mw. C. Broeyer | lid gemeenteraad Leiden (PvdA) |
| Mw. R. van Gelderen | lid gemeenteraad Leiden (SP) |